

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että edellä mainittujen korttelien tontteja ei ollut toistaiseksi myytävä.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin
kiinteän omai-
suuden katsas-
tusmiehet.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusmiehiksi valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto professori G. Grotenfeltin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä heidän varamieheikseen arkkitehti M. Schjerfbeckin ja rakennusmestari G. F. Willandtin.

Lisämääräraha
vesijohto-
laitosta varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 32,000 markan määrärahan lisäykseksi vesijohtolaitoksen hallintoa, käyttöä ja kunnossapitoa varten oleviin määrärahoihin.

Määrärahoja
vesijohtolai-
toksen laittei-
den y. m.
korjaukseen
ja kunnossa-
pitoon.

Vesijohtolaitoksen laitteiden, työpajarakennusten, putkiverkon, palopostien y. m. korjauksiin ja kunnossapitoon myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1915 vuoden menosäännön vahvistaessaan määrärahoja yhteensä 44,000 markkaa.

Vahvistettu
päättös laina-
varain osotta-
misesta vesi-
johtolaitoksen
laajenta-
miseen.

Maistraatin kirjelmässä maaliskuun 7 päivältä ilmoitettiin ⁵⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen helmi-kuun 24 päivänä vahvistanut lisätyn valtuuston joulukuun 16 päivänä 1913 tekemän päätöksen ⁶⁾ osottaa 1911 vuoden obligatsionilainasta 470,400 markkaa vesijohtolaitoksen laajentamiseen.

Määrärahoja
vesijohtojen
rakentamiseen.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto vesijohtojen rakennuttamista varten vuonna 1913 myönnettyistä, mutta käyttämättä jääneistä lainavaroista osottaa 17,350 markkaa vesijohtojen sijoittamiseksi Franzénin- ja Torikadun alle muiden siellä tehtävien katutöiden yhteydessä.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön osotti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kaikkiaan 100,300 markkaa toisen painejohdon teettämiseksi Vanhankaupungin Siltasaarelta Itäiselle viertotielle ja toisen tulojohdon laittamiseksi suodattimiin sekä vesijohdon rakentamiseksi Castréninkadun alle Ensimmäisen ja Toisen linjan välille, Ensimmäisen linjan alle Castrénin- ja Wallininkadun välille, Pengerkadun alle osotenumerosta 27 Torkkelikadulle, Pengerkadun alle Torkkelin- ja Sakarinkadun välille, Torkkelinkadun alle Franzénin- ja Agricola- kadun välille sekä Adolfintien alle Penger- ja Torikadun välille.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 6 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 17 p. 11 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 24 p. 6 §. — ⁶⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 71 ja 72. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 18 §.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 700 markkaa vesipostin laittamiseksi vesijohdon pääputken vierelle ukkokodin välittömään läheisyyteen ja 850 markkaa yleisen vesipostin laittamiseksi Creutz- ja Eteläisen Hesperiankadun risteykseen.

Määrärahoja vesipostien laittamiseen.

Kaasulaitoksen rakennusten, pääputkiverkon, uunien, koneiden, kaasukellojen y. m. korjaukseen ja kunnossapitoon myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 1915 vuoden menosäännön vahvistaessaan määrärahoja yhteensä 28,500 markkaa.

Määrärahoja kaasulaitoksen rakennusten y. m. korjaukseen ja kunnossapitoon. Vahvistettu päätös lainavarain osottamisesta kaasulaitoksen laajentamiseen.

Maistraatin kirjelmässä maaliskuun 7 päiväältä ilmoitettiin ³⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen helmikuun 24 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston joulukuun 16 päivänä 1913 tekemän päätöksen ⁴⁾ 1911 vuoden obligatsionilainasta osottaa enintään 400,000 markkaa kaasulaitoksen uunilaitteen laajentamiseen.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto 7,500 markkaa kaasulaitoksen pääputkiverkon ulottamiseksi Itäisen viertotien alitse Pääskyläncadulta Vallilantielle sekä 6,000 markkaa muita hallituksen määräyksen mukaan teetettäviä uutistöitä varten.

Määrärahoja kaasulaitoksen pääputkiverkon pitentämiseen.

Rahatoimikamarin kirjelmässä maaliskuun 19 päiväältä tehtyä esityksen, että Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiölle maksettaisiin 2,733 markkaa 44 penniä vaadituksi korvaukseksi yhtiön toimittamasta raiteen uudestisijoituksesta Pitkälläsillalla ja Helsinginkadulla, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto viimeksi mainitun työn kustantamiseksi käyttövaroistaan osottaa 2,178 markkaa 14 penniä, jota vastoin yhtiön vaatiman korvausmäärän loppuosa näytti oikeutta myöten olevan yhtiön maksettava.

Määrärahoja katujen ja yleisten paikkain korjaukseen ja kunnossapitoon.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto määrärahoja yhteensä 72,375 markkaa alempana mainittujen katujen ja yleisten paikkain korjauksiin ja kunnossapitoon, nimittäin: Sörnäsän rantatien ketokiveyksen uudistamiseen Silta-saarenkadun ja Toisen linjan väliltä, Salomoninkadun kaupungille kuuluvan osan ketokiveyksen ja Rahapajanrannan noppakiveyksen uudistamiseen tavaravajain n:ojen 7, 8 ja 9 merenpuoleiselta viereltä, Puistokadun kaupungille kuuluvan osan sekä Tehtaan- ja Merikadun välisen Laivurikadun kaupungille kuuluvan osan päällystämiseksi tervavierroksella, Speranskien ja Kaivopuiston Ison puistotien pintatervaukseen, kaupungille kuuluvain katuosain vie-

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 13 § ja marrask. 4 p. 7 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 24 p. 6 §. — ⁴⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 72 ja 73. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 7 p. 4 §.

reisten kaiteiden uudistukseen ja korjaukseen sekä erinäisiin korjauksiin.

Uuden kadun
teettäminen
korttelin
n:o 38 halki.

Sittenkun rahatoimikamari oli kirjelmässä marraskuun 13 päivästä 1913 kaupunginvaltuustolle ilmoittanut ¹⁾, että arkkitehti E. Saarinen oli tehnyt ehdotuksen 18 metriä leveään murtokadun teettämisestä korttelin n:o 38 halki, sekä, kun eräiden tämän poikkikadun koskettamain tonttien myyntitarjoukset päättyivät 1913 vuoden lopussa, esittänyt, että valtuusto jo silloin päättäisi maistraatilta hankkia määräyksen lisättyjen valtuusmiesten valitsemisesta asiaa käsittelemään, mutta kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan mainitun kuukauden 25 päivänä evännyt ¹⁾ rahatoimikamarin esityksen sekä neuvonut kamaria koettamaan menetellä niin, että mainittujen myyntitarjousten tarpeellinen pitennys voitiin aikaansaada, antoi kamari valtuustolle helmikuun 26:ntena päivätyn kirjelmän ²⁾ asiasta. Siinä kamari ilmoitti ryhtyneensä keskusteluihin asianomaisten tontinomistajain kanssa edellä mainittujen myyntitarjousten pitentämisestä, mutta neuvottelujen rauenneen, sen johdosta että eräät tontinomistajat eivät halunneet tarjousten voimassaoloaikaa pitentää, minkätähden kysymyksen arkkitehti Saarisen ehdotuksen mukaisen liikenneväylän teettämisestä korttelin n:o 38 halki siis täytyi katsoa rauenneen.

Rahatoimikamari lausui edelleen m. m., että vaara ja haitat muuten erittäin lyhyen (noin 120 m. pitkän) Vuori- ja Mikonkadun välisen Vilhonkadun liikenteessä näyttivät johtuvan kadun varsin suuresta viettävyydestä (vaihtelee 1 : 13 ja 1 : 20 välillä) Mikonkatua vasten ja siitä jyrkästä kaarroksesta, mikä tälle kadulle kääntyvien ajoneuvojen oli tehtävä. Kamari oli sentähden antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi tutkia, millä tavoin mainitun katuosan kävisi paneminen semmoiseen kuntoon, että kadun kaltevuuden sikäläiselle liikenteelle tuottamat haitat tulisivat poistetuiksi. Hallitus oli havainnut ainoaksi mahdolliseksi keinoksi, että katu noin 95 metrin pituudelta laskettiin keskimääräiseen kaltevuuteen 1 : 22, joten suurin kaivuusyvyys olisi noin 70 senttimetriä. Tässä oli edellytetty, että katu laskettaisiin koko leveydeltään eikä ainoastaan ajotien osalta. Puheenalaisesta laskemisesta oli arvioitu olevan kustannuksia 44,250 markkaa.

Rahatoimikamari oli sitä mieltä, että mainitunlaisella laskemisella puheena olevaa Vilhonkadun osaa haittaava pahin hankaluus tulisi poistetuksi ja aikaansaataisiin tuntuvaa huojennusta sen liikenteelle. Kun kuitenkin tämä Vilhonkadun osa liian vähäisen leveytensä johdosta ei suonut liikenteelle riittävää tilaa, oli kamari ryhtynyt

¹⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 76 ja 77. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 96 vuodelta 1913.

keskusteluihin Vilhonkadun tonttien n:o:jen 3 ja 4 omistajien kanssa siinä mielessä, että ostamalla nämä tontit tahi osia niistä kävisi mahdolliseksi laajentaa mainittua katuosaa pohjoiseen päin; ja olikin Vilhonkadun tontin n:o 4 omistaja ilmoittanut suostuvansa kadun laajentamista varten luovuttamaan kolme metriä leveän alueen saman kadun varrelta kaikkiaan 16,250 markasta, sekä saman kadun varrella olevan tontin n:o 3 omistaja samaa tarkoitusta varten kaupungille myymään mainitun talon 900,000 markan hinnasta tai myös talon alakerrasta luovuttamaan noin kuusi metriä leveän alan 200,000 markan hinnasta, jossa tapauksessa kaupunki olisi velvollinen teettämään ja suorittamaan kaikki kulut tämän talon osan laittamisesta jalkakäytäväksi. Kustannukset Vilhonkadun laajentamisesta ja laskemisesta nousisivat seuraaviin määriin:

Vilhonkadun tontin n:o 3 osto	Smk	900,000: —
Vilhonkadun tontin n:o 4 osan osto	„	16,250: —
Vilhonkadun laskeminen Mikon- ja Vuorikadun väliltä	„	44,250: —
Jalkakäytävän teettäminen Vilhonkadun tontille n:o 3 sekä pylväskäytävän laittaminen samalla tontilla olevan kivitalon I kerroksen alle	„	83,000: —
Yhteensä Smk		1,043,500: —

Tämän melko suuren menoerän korvaukseksi saisi kaupunki omakseen Vilhonkadun tontin n:o 3 ja voisi mainittavitta kustannuksista käyttää sanotulla tontilla olevaa kivitaloa erinäisten kunnan laitosten paikaksi, joita laitoksia varten muussa tapauksessa täytyi rakennuttaa uudet talot.

Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että Vilhonkadun talo ja tontti n:o 3 ostetaan 900,000 markan hinnasta;

että 16,250 markan hinnasta ostetaan kolme metriä leveä alue Vilhonkadun tontista n:o 4 mainitun kadun viereltä;

että Mikon- ja Vuorikadun välinen Vilhonkadun osa lasketaan rakennuskonttorin ehdotuksen mukaisesti;

että edellä mainittuihin tarkoituksiin tarpeellinen rahamäärä, 1,043,500 markkaa, osotetaan maksettavaksi 1911 vuoden obligatsionilainavaroista; sekä

että varsinainen valtuusto saa toimekseen näille päätöksille hankkia asianmukaisen vahvistuksen.

Rahatoimikamarin kirjelmään liittyvässä vastalauseessa esitti kolme sen jäsentä m. m. seuraavaa:

Kun Vilhonkadun laajentaminen pohjoiseen kadun laskemisen yhteydessä, niinkuin rahatoimikamari oli ehdottanut, tuottaisi liikenteelle ainoastaan vähän tahi tuskin mitään etua, mutta kyllä kaupungille menoja, oli järeällä vain yksi mahdollisuus, nimittäin arkkitehti Saarisen esittämän ajatuksen toteuttaminen. Kehitys meillä, samoin kuin ulkomaidenkin suurkaupungeissa, epäilemättä kävi enemmän ja enemmän valtaansääsevää pikaliikennettä kohti. Tähän seikkaan ei rahatoimikamarin enemmistö vastalausujain mielestä ollut pannut asianmukaista huomiota.

Niinikään oli rahatoimikamari tykkänään sivuuttanut erään seikan, jota ei kuitenkaan ollut liian vähäiseksi arvattava, nimittäin mahdollisuuden puheenalaisen liikenneväylän aikaansaamisella myös yksinkertaisella ja onnistuneella tavalla uudestimuodostaa Rautatien torin. Niin kauan kuin liikenne kulki pitkin nykyistä Vilhonkatua, täytyi myös liikennettä koillisesta lounaiseen viistoon Rautatien torin poikki olla olemassa, minkä johdosta oli miltei mahdoton järkipärisellä tavalla uudestijärjestää toria. Jos sitä vastoin murtokatu saatiin aikaan, kävi useampiakin ratkaisuja vastamainituissa kohden esittäminen, eikä mahdotonta ollut sekään, että melko suurta ja kieltämättä kallisarvoista tonttialaa saatiin käytettäväksi joko myytäväksi tahi kaupungin omiin tarpeisiin.

Kun kuitenkin yksityisten talonomistajain tekemiä tarjouksia edelleenkin täytyi pitää liiallisina eikä sitovia tarjouksia Mikonkadun tonttien n:o:jen 3 ja 4 omistajilta ollut olemassa, oli näyttänyt olevan aika kaupungin ottaa tämä asia käsiinsä ja tekemällä tarjous kaikille talonomistajille, joiden tontteja liikenneväylän tekeminen koskisi, yrittää viimeinen kerta lopullisen sopimuksen aikaansaamista.

Edellyttäen kaupunginvaltuuston voivan hyväksyä tässä ehdotetun menettelytavan olivat vastalausujat koettaneet tarkemmin selvittää asian taloudellista kantavuutta ja siinä tulleet seuraaviin tuloksiin. Tässä edeltäpäin huomautettiin, että ehdotettu katusuunta poikkesi vastaavasta arkkitehti Saarisen ehdotuksesta sikäli, että Vuorikadun päätyminen vastaiseen murtokatuun oli järjestetty yksinkertaisemmaksi pysyttämällä ajotie ja muodostamalla ainoastaan jalkakäytävät uudestaan. Sen ohessa oli kadun suuntaa hiukan muutettu, niinkuin kävi selville vastalauseen oheisesta karttaluonnoksesta, joten saavutettiin toiselta puolen se etu, että kaupungin tarvitsi vähemmän luovuttaa käytettävää tonttialaa kaduksi, ja toiselta puolen että Vuorikadun tontin n:o 9 omistajan tarvitsi luovuttaa tuntuvasti vähemmän tonttialastaan samaan tarkoitukseen.

Vuorikadun tontin n:o 8 arvoksi oli pantu noin 250,000 markkaa, eikä ollut syytä ehdottaa hyväksyttäväksi tämän korkeampaa tarjousta.

Vuorikadun tontin n:o 6 omistajain kanssa olisi tehtävä sen suuntainen sopimus, että he luovuttaisivat kaupungille 343 m² tonttialaa ja saisivat siitä korvaukseksi 40,000 markkaa ynnä 79.5 m² tonttialaa. Vastamainittuun summaan oli myös luettu korvaus talonomistajille siitä, että heidän ei ainoastaan ollut täytynyt keskeyttää jo aloittamaansa uutisrakennustyötä, vaan myös purkaa osa aloitettua rakennusta. Vuorikadun tontin n:o 7 omistaja luovuttaisi 14.5 m² tonttialaa, mutta saisi kaupungilta sijaan 15.5 m². Vuorikadun tontista n:o 9 murrettaisiin erilleen 196 m²:n laajuinen ala ja korvaukseksi tästä tarjottaisiin omistajalle 73.5 m² tonttialaa. Siitä 698 m²:n laajuisesta Mikonkadun tontin n:o 3 alasta, mikä käytettäisiin kaduksi, ei olisi maksettava korvausta, koska mainitun tontin omistaja murtokadun johdosta saavuttaisi erinäisiä etuja. Kun kuitenkin arkkitehti Saarinen oli Mikonkadun tonttien n:o:jen 2 ja 3 omistajan, toiminimi Rob. Huberin kanssa sopinut siitä että, jos murtokatu saatiin aikaan, toiminimi Huber hänelle korvaisi ne tuntuvat kustannukset, joita hänellä oli ollut erinäisistä tämän asian alustavista selvityksistä, oli näyttänyt oikeudenmukaiselta, että kaupunki korvasi ne 30,000 markalla. Mikonkadun tontti n:o 4 oli arvattu 800,000 markan hintaiseksi, joten kaupungin taholta ei olisi tehtävä korkeampaa tarjousta. Edellä mainittuihin menoihin tulivat lisäksi kaduntasotuskustannukset, rakennuskonttorin laskelmain mukaan 161,000 markkaa, sekä Vuorikadun järjestämiskustannukset, enintään 20,000 markkaa. Sekalaisiin menoihin, niinkuin lainhuudatuskustannuksiin, karttamerkkeihin ynnä muuhun tarvittiin 10,000 markkaa. Lisäksi oli huomattava, että Vuorikadun tonttien n:o:jen 8 ja 10 välillä oli toimitettava pieni rajanjärjestely (7 m²), josta kaupungille ei koitunut erityisiä menoja.

Kaupungin menot olisivat siis seuraavat:

Vuorikadun tontin n:o 8 osto	Smk	250,000: —
Mikonkadun „ „ 4 „	„	800,000: —
Korvaus Vuorikadun tontin n:o 6 omistajille „	„	40,000: —
S:n Mikonkadun tontin n:o 3 omistajille erinäisistä valmistelutöistä	„	30,000: —
Kaduntasotuskustannukset	„	161,000: —
Vuorikadun järjestämiskustannukset ja sekalaista	„	30,000: —
Yhteensä Smk		1,311,000: —

Näitä menoja kuitenkin vastasivat tuntuvat tulot. Niinpä oli jo olemassa erään liittymän tarjous, jonka mukaan maksettaisiin 800,000 markkaa niistä Vuorikadun tontin n:o 8 ja Mikonkadun

tontin n:o 4 osista, 647.230 m²:stä ja 1,244.092 m²:stä, mitkä näistä tonteista olisi jälellä, sittenkun murtokatua varten tarpeellinen ala oli erotettu. Tässä oli kuitenkin huomattava, että sanotun ostotarjouksen mukaan 100,000 markkaa maksettaisiin käteisellä ja loput aikaisemmin voimassa olevain tontinmyyntiehtojen mukaan, eli 7 %:n vuotuismaksulla, josta 5 1/2 % olisi korkoa ja 1 1/2 % kuoletusta. Kaupungin kokonaismenot nousisivat siten 511,000 markkaan, minkä ohessa kaupungin täytyisi ensimmäistä kiinnitystä vastaan myöntää 700,000 markan laina 5 1/2 %:n korolla.

Esiintuomillaan perusteilla vastalausujat ehdottivat kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että rahatoimikamari, edellyttäen kaikkien talonomistajain, joita suunniteltu murtokatu koskee, hyväksyvän tämän johdosta tarpellisen kaupunginasemakaavanmuutoksen siitä johtuvine rajanjärjestelyineen, valtuutetaan 250,000 markan hinnasta ostamaan Vuorikadun tontti n:o 8 ja 800,000 markan hinnasta Mikonkadun tontti n:o 4 korttelissa n:o 38;

että rahatoimikamari valtuutetaan, sittenkun asianmukainen kaupunginasemakaavanmuutos on hankittu, myymään kadunjärjestelyn tapahduttua jälellä olevat viimeksi mainittujen tonttien osat 800,000 markan hinnasta sekä muuten edellä mainituin ehdoin;

että 1911 vuoden obligatsioonivaroista osotetaan 1,311,000 markkaa murtokadun aikaansaamiseksi; sekä

että varsinainen kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia näille päätöksille asianmukaisen vahvistuksen;

samoin kuin varsinainen kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaupungin yleisten töiden hallitus saa toimekseen laatia ja kaupunginvaltuustolle lähettää kaupunginasemakaavan muutos-ehdotuksen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli antanut 1) rahatoimikamarin toimeksi täydentää kamarin asiasta antamaa selvitystä m. m. lausunnolla siitä, suostuisivatko asianomaiset talonomistajat myymään tarkoitukseen tarvittavat tontit ja tontinosat, josta seikasta asianomaisilta talonomistajilta olisi hankittava sitovat myyntitarjoukset, sekä kamari oli tämän johdosta valtuustolle lähettänyt asianomaisten talonomistajain kanssa tekemänsä kirjalliset sopimukset ja ilmoitettu oli, että Vuorikadun tontin n:o 8 omistaja oli suostunut myymään mainitun tontin 250,000 markan hinnasta, päätti 2) lisätty kaupunginvaltuusto:

Rautatientorin ja Vuorikadun yhdistettäväksi keskenään korttelin n:o 38 halki teetettävällä uudella 18 metrin levyisellä kadulla;

1) Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 17 §. — 2) Lis. valt. pöytäk. maalisk. 31 p. 2 §.

valtuuttaa rahatoimikamarin, edellyttäen että sopimus valtuuston asiasta tekemän päätöksen pohjalla saadaan aikaan kaikkien talonomistajain kanssa, joita suunniteltu murtokatu koskee, 250,000 markan hinnasta ostamaan Vuorikadun tontin n:o 8, 800,000 markan hinnasta Mikonkadun tontin n:o 4, 40,000 markan hinnasta tarpeellisen osan Vuorikadun tonttia n:o 6 ja 30,000 markan hinnasta tarpeellisen osan Mikonkadun tonttia n:o 3 korttelissa n:o 38 sekä, sittenkun asianmukainen kaupunginasemakaavanmuutos on hankittu, myymään hankkeissa olevan kadunteon jäleltä käytettävänä olevat Vuorikadun tontin n:o 8 ja Mikonkadun tontin n:o 4 sekä Mikonkadun tontista n:o 3 ostetun osuuden osat 800,000 markan hinnasta, josta 100,000 markkaa maksetaan käteisellä ja loput 7 0/0:n vuotuismaksuin, josta 5 1/2 0/0 on korkoa ja 1 1/2 0/0 kuole-tusta;

1911 vuoden obligatsioonilainasta osottaa sekä edellä mainitut, puheenalaisiin tontinostoihin tarvittavat 250,000, 800,000, 40,000 ja 30,000 markkaa että myös 161,000 markkaa murtokadun tasotukseen sekä 30,000 markkaa Vuorikadun ajotien laittamiseen ja sekalaisiin menoihin, eli siten kaikkiaan enintään 1,311,000 markkaa; samoin kuin

antaa varsinaisen kaupunginvaltuuston toimeksi hankkia päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti 1) tämän jälkeen:

k. senaatilta hankkia vahvistuksen edellä mainituille lisätyn valtuuston päätöksille; sekä

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi laatia ja valtuustolle lähettää ehdotuksen korttelin n:o 38 kaupunginase-makaavanmuutokseksi sekä tämän ehdotuksen saatua vahvistuksen käydä teettämään puheenalaista murtokatua ja ryhtyä muihin sen yhteydessä oleviin toimenpiteisiin.

Sittemmin ilmoitettiin 2) maistraatin kirjelmässä heinäkuun 28 päiväältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli vahvistanut edellä mainitut lisätyn kaupunginvaltuuston päätökset.

Kirjelmässä 3) lokakuun 5 päiväältä ilmoitti rahatoimikamari, että korttelin n:o 38 halki kulkevan uuden kadun teettäminen, joka katu oli saanut nimekseen Murtokatu 4), oli toistaiseksi käynyt mahdolltomaksi, sen johdosta että kauppaliike Segercrantz & C:o ja neiti R. Lundgren, jotka kesäkuun 1 päivään 1917 asti voimassa olevalla ja kaupungin ostamaan Mikonkadun tonttiin n:o 4 kiinnitetyllä vuokrasopimuksella olivat sieltä vuokranneet Murtokadun

1) Valt. pöytäk. maalisk. 31 p. 2 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 7 §. —

3) Valt. pain. asiakirj. n:o 68. — 4) Ks. tätä kert. siv. 5.

alueella olevia huoneistoja, olivat kieltäytyneet näistä luopumasta, ellei heille myönnettäisi suhteettoman suuria korvauksia, ja esitti kamari sentähden ryhdyttäväksi toimenpiteisiin edellä mainittujen, nautintaoikeuksien hankkimiseksi kaupungille pakkolunastusmenettelyä käyttämällä.

Edelleen ilmoitti rahatoimikamari samassa kirjelmässä, että Mikaelsgatan 19 osakeyhtiö, joka oli sitoutunut sovituin ehdoin omakseen lunastamaan Murtokadun teettämisen jälkeen käytettävänä olevat Vuorikadun tontin n:o 8 sekä Mikonkadun tonttien n:o:jen 3 ja 4 osat, oli kamarilta tiedustellut, eikö kaupunki voisi muuttaa maksuehtoja siten, että koko kauppasumma, 800,000 markkaa, saisi jäädä viimeiseksi kiinnitykseksi kaupunginasemakaavanmuutoksen johdosta syntyneeseen uuteen Murtokadun tonttiin n:o 4, 700,000 markkaa aikaisemmin sovituin ehdoin sekä 100,000 markkaa velkakirjaa vastaan kuusikuukautisen irtisanomisen ehdolla, kuitenkin niin ettei kaupunki irtisanoisi lainaa ennenkuin kolmen vuoden kuluttua kauppakirjan allekirjottamisesta, ja kamarin hyväksymää takuuta vastaan; ja samalla kun kamari puolsi maksuehtojen muuttamista vastamainittuun suuntaan, esitti se, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi kirjelmän oheisen ehdotuksen edellä mainittujen Murtokadun tontin n:o 4 osain kauppakirjaksi.

Rahatoimikamarin kirjelmää esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

periaatteellisesti yhtyen rahatoimikamarin ehdotukseen tehdä k. senaattiin anomuksen luvan saamisesta toiminimi Segercrantz & C:ön ja neiti Lundgrenin kaupungin omistamaan Mikonkadun tonttiin n:o 4 kiinnitettyjen nautintaoikeuksien pakkolunastamiseen; sekä

hyväksyä kamarin valtuustolle lähettämässä, Murtokadun tontin n:o 4 puheena olevain osain kauppakirjan ehdotuksessa mainitut maksuehdot, mutta sitä vastoin olla käymättä tätä kauppakirjaa muilta kohdin seikkaperäisesti tarkastamaan, koska kauppakirjan laatiminen oli kamarin asia.

Vahvistettaessa 1915 vuoden menosääntöä merkittiin ²⁾ siihen Vuorikadun tonttien n:o:jen 6 ja 8 sekä Mikonkadun tonttien n:o:jen 3 ja 4 ostoa varten 1,139,900 markkaa sekä Murtokadun tasotusta varten 174,900 markkaa, yhteensä siis 1,314,800 markkaa eli 3,800 markkaa enemmän kuin lainavaroista oli viimeksi mainitun kadun teettämistä varten osotettu.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 580 markan määrärahan lauta-aidan teettämiseksi Siltavuorenpenkereen tonttien n:o:jen 1 ja 2 ympärille.

Määräraha
lauta-aidan
teettämiseksi
Siltavuorenpenkereen
tonttien n:o:jen
1 ja 2
ympäri.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 17 p. 6 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 13 §.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osottaa 4,860 markkaa Sörnäsän rantatielle teetettävään haararaiteeseen käytettävään raidetarpeiden ostoon sekä valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen ostamaan Santa- ja Busholman raidelaitteisiin käytettävät raidetarpeet sekä panna kustannukset maksettavaksi mainittujen saarten kuntoonpanoa varten aikaisemmin myönnetystä määrärahoista.

Määräraha
raidetarpeiden
ostoon.

Kirjelmässä kesäkuun 25 päivältä ilmoitti rahatoimikamari, että se oli sattuneesta syystä katsonut tarpeelliseksi valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen teettämään erään louhintatyön Ahlqvistkadulla, ja anoi kamari, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen sekä käyttövaroistaan osottaisi tarkoitukseen tarvittavan 2,000 markan määrärahan. Valtuusto myöntyi ²⁾ esitykseen.

Määrärahoja
louhintatöihin.

Kallion yhteiskoulun johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen johdosta, että mainitulle koululle myydyn Portaninkadun tontin n:o 15 vierellä oleva kallio louhittaisiin pois kaupungin kustannuksella, sekä rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää 4,200 markan määrärahan mainitun kallion louhittamiseksi. Samalla hyväksyi valtuusto rahatoimikamarin toimenpiteen antaa mainitun louhintatyön suorittamisen kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto Franzénin- ja Torikadun sekä Franzénin- ja Helsinginkadun välisen Pengerkadun länsipuoliskon vuoden varrella tasotettavaksi, ja saisi tähän tarkoitukseen käyttää kaikkiaan 44,800 markkaa aikaisemmin osotetusta 62,000 markan määrärahasta.

Muita määrärahoja
katujen ja yleisten
paikkain
teettämiseen.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto määrärahoja kaikkiaan 311,000 markkaa alempana mainittujen katujen ja yleisten paikkain teettämiseen, nimittäin: Arkadiakadun pohjoispuolisen Fredrikinkadun, Salomonin- ja Eteläisen Rautatiekadun välisen Annankadun, Töölönkadun ja Läntisen viertotien välisen Pohjoisen Hesperiankadun, Ensimmäisen ja Toisen linjan välisen Alppikadun, Alppi- ja Castréninkadun välisen Ensimmäisen linjan korttelin n:o 303 vuokratontin osote n:o 5 sekä istutuksen viereltä, Ensimmäisen ja Toisen linjan välisen Castréninkadun, korttelin n:o 373 viereisen Porvoonkadun sekä Kajaanin- ja Kotkan- kadun välisen Viipurinkadun kaupungille kuuluvain osain päällystämiseksi ketokivillä, uusien rautatieraiteiden sijoittamiseksi Sör-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 14 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 8 p. 31 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 20 p. 27 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §.

näsin rantatielle ja korttelin n:o 534 vierelle Sörnäsin haararadan pohjoispuolelle, Brändönkadun sekä Castrénin- ja Alppikadun välisen Ensimmäisen linjan tasottamiseksi puoleen leveyteensä, Toisen linjan ja Vanhan Eläintarhantien tasottamiseksi täyteen leveyteensä, Ensimmäisen ja Toisen linjan välisen Castréninkadun korottamiseksi, Pengerkadun tasottamiseksi täyteen leveyteensä Sakarin- ja Torkkelinkadun väliltä, Pengerkadun järellä olevan osan tasottamiseksi Torkkelin- ja Helsinginkadun väliltä, Torkkelinkadun samoin Itäisen viertotien ja Pengerkadun väliltä, Torkkelinkadun samoin Penger- ja Agricolakadun väliltä, Adolfintien tasottamiseksi pitkin pituuttaan, Harjutorin samoin sekä Läntisen viertotien laajentamiseksi niiltä kohdin, mihin uutisrakennuksia jo oli teetetty tai vuoden varrella teetettäisiin.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto, että nämä työt sai panna käyntiin ainoastaan sikäli kuin työnpuutetta tai todellista kunnallista tarvetta oli olemassa sekä valtuusto rahatoimikamarin ja kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä oli siitä erittäin päättänyt.

Määrärahoja laskujohtojen korjaukseen ja kunnossapitoon.

Laskujohtojen korjaukseen ja kunnossapitoon myönsi 1) kaupunginvaltuusto 1915 vuoden menosäännön vahvistaessaan kaikkiaan 58,000 markkaa.

Lisämääräraha lokaveden puhdistusaseman rakennuttamiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 55,000 markan määrärahan Savilan alueelle Eläintarhaan teetettävän lokaveden puhdistusaseman töiden loppuun saattamiseen.

Töölönlahden poikki kulkevan rautatiepenkereen alaisen aukon laajentaminen.

Kokouksessaan toukokuun 13 päivänä 1913 päätti 3) kaupunginvaltuusto :

että Töölönlahden rautatiesillan alainen kanava on laajennettava 12 metrin levyiseksi; sekä

että rahatoimikamari saa toimekseen ryhtyä rautatiehallituksen kanssa keskusteluihin valtionrautateiden velvoittamisesta laajentamaan mainitun kanavan saman levyiseksi siltä osalta, mikä sanotun penkereen levittämisen johdosta tulee lisää, sekä sitten valtuustolle tehdä tämän johdosta ehkä tarpeellisen esityksen.

Mainitun tehtävän johdosta ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä 4) helmikuun 28 päivästä m. m. rautatiehallituksen lausuneen, ettei se ollut velvollinen eikä halukaskaan ottamaan osaa kaupunginvaltuuston vaatimasta rautatiesillan laajentamisesta johtuviin kustannuksiin, ja esitti kamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että Töölönlahden rautatiepenkereen alainen aukko on laajennettava

1) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 17 p. 7 §. —

3) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 78 ja 79. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 21.

12 metrin levyiseksi 0-vesilinjassa sekä rakennettava niin, että tuota linjaa alempana olevat maakiinnikkeet niihin ehkä kuuluvine vahvikkeineen eivät enempää kuin välttämätöntä on supistaa mainittua leveyttä eivätkä estä kaivamasta kanavaa ainakin 2 metriä syväksi 0-vesilinjan alla sekä että 0-vesilinjan ja siltarakenteen alareunan välinen matka ei ole 2.5 metriä vähempi; samoin kuin, edellyttäen rautatiehallituksen hyväksyvän mainitut ehdot, velvoittaa kaupungin suorittamaan ne lisäkustannukset, joita valtionrautateille voi syntyä nykyisen aukon laajentamisesta 12 metrin levyiseksi 0-vesilinjassa.

Sittenkun rautatiehallitus oli kirjelmässä kaupunginvaltuustolle ilmoittanut m. m., ettei hallitus voinut hyväksyä sitä rahatoimikamarin esittämää ehtoa, että 0-vesilinjan ja siltarakenteen alimman osan välille jäisi vapaata tilaa vähintään 2.5 metrin korkeudelta, mutta että hallitus mikäli mahdollista täyttääkseen kaupungin toivomusta laajemman silta-aukon aikaansaamiseen nähden oli päättänyt omalla kustannuksellaan teettää sillan niin, että siltakaaren kannatusmuurien välille jää 7.5 metrin laajuinen tila, päätti kaupunginvaltuusto 1) äänestettyään että, siihen katsoen mitä rautatiehallitus siten oli ilmoittanut, ei valtuuston puolelta nykyään ryhdyttäisi muuhun toimenpiteeseen asiassa.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 2) kaupunginvaltuusto laskujohdot vuoden varrella laskettavaksi Franzénin- ja Torikadun alle sekä sallia tarkoitukseen käytettävän kaikkiaan 17,200 markkaa aikaisemmin osotetusta 62,000 markan määrärahasta.

Määrärahoja
laskujohtojen
rakennuttamiseen.

Rahatoimikamarin kirjelmässä maaliskuun 26 päivältä tehdyn esityksen johdosta päätti 3) kaupunginvaltuusto sekä valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen Kruunuhaankadun alle rakennuttamaan laskujohdon mainitun kirjelmän oheisen ehdotuksen mukaisesti Mauritsinkadun alitse kulkevaan yleiseen laskujohtoon liittyväksi että myös käyttövaroistaan myöntää tähän tarkoitukseen tarvittavan määrärahan, 3,200 markkaa.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti 4) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,200 markan määrärahan Fredrikserinkadun alla Harjukadun ja Sörnäsin haararadan välillä sekä Dagmarkadun alla Nervander- ja Töölönkadun välillä olevain laskujohtojen uudistamiseen.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä päätti 5) kaupunginvaltuusto valtuuttaa rakennuskonttorin heti uudistuttamaan Näkin- kujan alaisen laskujohdon Itäisen viertotien ja Sörnäsin rantatien

1) Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 17 §. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 20 p. 27 §. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 7 p. 6 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 6 p. 5 §. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 6 p. 6 §.

välillä, ja oli siihen tarvittava 17,400 markan määräraha merkitävä 1915 vuoden menosääntöön.

Vastamainitun vuoden menosäännön vahvistaessaan myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto laskujohtojen teettämiseen, pääasiallisesti päätettyihin kaduntasotuksiin liittyen, yhteensä 79,300 markkaa sekä katkaisevan laskujohdon teettämiseksi Hesperian puistosta Töölön sokeritehdasalueen halki Savilan puhdistusasemalle 25,200 markkaa.

Määrärahoja
teiden korja-
ukseen ja
kunnossa-
pitoon.

Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto määrärahoja kaikkiaan 32,440 markkaa alempana mainittuihin teiden korjauksiin ja kunnossapitoon, nimittäin: erinäisiin korjauksiin 10,000 markkaa, Eläintarhantien vierroksen uudistamiseen diakonissalaitoksen viereisen rautatienalikäytävän ja Läntisen viertotien väliltä 4,600 markkaa, Alppilaan vievän tien viertopäällystyksen uudistamiseen rautatiepysäkin ja Töölönlahden väliltä 1,640 markkaa sekä emäradan länsipuolitse Oulunkylään vievän tien uudesti teettämiseen Träskin ylikäytävän kohdalta lähtien 16,200 markkaa.

Määräraha
tien teettä-
miseksi Bengt-
särin kasvatus-
laitokseen.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kasvatuslautakunnan kaupungin puolesta allekirjottamaan Sandön kartanon tilusten poikki Bengtsårin kasvatuslaitokseen vievää tietä koskevan sopimuksen sekä käyttövaroistaan osottaa 1,500 markkaa korvaukseksi mainitun tien teettämisestä.

Määrärahoja
viertoteiden
korjaukseen.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto viertoteiden erinäisiin korjauksiin 15,000 markkaa, Vantaanjoen poikki vievän maantiesillan korjaukseen 2,000 markkaa sekä Läntisen viertotien viertopäällystyksen uudistamiseen Länsi Henrikinkadun ja Aurorakadun väliltä 8,800 markkaa.

Rahapajan-
rannan
itäosan uudesti
rakentaminen.

Kirjelmässä ³⁾ toukokuun 7 päivästä mainitsi rahatoimikamari, että kaupungin yleisten töiden hallitus oli marraskuun 14:tenä 1913 päivätyssä kirjelmässä tehdyn, Katajanokan rantasiltain rakentamista ja järjestämistä koskevan ehdotuksen yhteydessä ilmoittanut Rahapajanrannan rantasillan uloimman osan olevan uudistuksen tarpeessa sekä esittänyt tähän tarkoitukseen myönnettäväksi tarpeellisen määrärahan. Kun ilmoitus oli saapunut liian myöhään, jotta se olisi voitu ottaa huomioon 1914 vuoden menosäännön laadinnassa, oli asia saanut levätä tullakseen käsiteltäväksi mainitun uusien rantasiltain rakentamista koskevan ehdotuksen yhteydessä, joka väliintulleiden asianhaarain johdosta vielä oli lisäselvityksen varassa. Kaupungininsinöörin tiedonannon mukaan oli Rahapajanrannan rantasillan tila kuitenkin nyttemmin huonontunut siihen määrään, että oli tarjona vaara sen osittaisesta sortumisesta, minkätähden

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 50 §. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 37.

uudestirakennuskysymystä ei enää käynyt lykkääminen toistaiseksi, vaan oli se otettava käsiteltäväksi eri asiana.

Hallitus oli ehdottanut, että suuremmassa liikkeessä oleva 75 metrin pituinen laiturin pää rakennettaisiin uudestaan samalla tavalla ja samojen piirustusten mukaan kuin aikaisemmin uudesti rakennettu osa, ja laskenut kustannuksia tästä työstä, 2,800 markan mukaan metriltä lukien, olevan 210,000 markkaa.

Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Rahapajanrannan rantasillan itäosa on uudesti rakennettava kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaisesti;

että tätä työtä varten vuodeksi 1914 osotetaan valtuuston käyttövaroista 75,000 markkaa; sekä

että työn loppuun saattamiseen tarpeellinen rahamäärä on merkittävä 1915 vuoden menosääntöön.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto Rahapajanrannan itäosan uudesti rakennettavaksi kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaisesti, minkä ohessa valtuusto tähän tarkoitukseen myönsi 75,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta, ja oli kysymys, missä järjestyksessä tämä rahamäärä ja vastedes samaan tarkoitukseen tarvittava määräraha vihdoin olisi maksettava, otettava harkittavaksi, sittenkun tätä asiaa oli lähemmin valmisteltu.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto kuitenkin Rahapajanrannan itäosan uudesti rakentamisen jätettäväksi toistaiseksi sekä kehottaa kaupungin yleisten töiden hallitusta, siinä tapauksessa että puheena olevan rantasillan osan havaittaisiin mainittuna vuonna yhäkin siirtyneen, niin että ilmeistä sortumisen vaaraa oli olemassa, heti ilmoittamaan asiasta valtuustolle sekä samalla ryhtymään siitä aiheutuviin toimeenpiteisiin.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto satamain korjaus- ja kunnossapitotöihin seuraavat rahamäärät, nimittäin: erinäisiin korjauksiin 35,000 markkaa, jällellemeno-siltoja sekä rantasiltain ja jäärailojen viereisiä aitauksia varten 10,000 markkaa, satamain ruoppaukseen 35,000 markkaa, Sörnäsin niemekkeen viereisen ruoppavarastopaikan järjestämiseen ja laajentamiseen 15,000 markkaa, T-muotoisen laiturinhaaran pohjoisosan ja sen lähinnä Pohjoisrantaa sijaitsevan länsiosan uudistamiseen 16,000 markkaa, Sörnäsin painolastisillan uudistamiseen 10,800 markkaa, Eläintarhanlahden itärannan ja Säästöpankinrannan vene-laiturien uudistamiseen 2,900 ja 800 markkaa, Merisataman purkaus-

Määrärahoja
satamain kor-
jaus- ja kun-
nossapito-
töihin.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 19 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §.

laiturin korjaukseen 900 markkaa ja Ruoholahden läntisimmän laiturin korjaukseen 1,900 markkaa eli siis kaikkiaan 128,300 markkaa.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen satamain ruoppausta varten osotetun 35,000 markan määrärahan lisäksi Hietalahden sataman ruoppaukseen käyttämään vieläkin 20,000 markkaa Santa- ja Busholman tasotustyötä varten aikaisemmin myönnetystä määrärahasta.

Määrärahoja
satamain
uutistöitä
varten.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön osotti 1) kaupunginvaltuusto Katajanokan pohjoisrannan rantareunustusta varten 1,000 markkaa, Pitkäsillan lounaispuolisen rantasillan pitentämiseen 10 metrillä 15,000 markkaa sekä Sörnäsin niemekkeen viereisten varastopaikkain tasottamiseen 19,000 markkaa eli yhteensä siis 35,000 markkaa.

Määrärahoja
istutusten
kunnossapi-
toon.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan lisäyksen Kaisaniemen tenniskentän kunnossapitomäärärahaan.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön myönsi 1) kaupunginvaltuusto istutusten kunnossapitoa varten seuraavat määrärahat, nimittäin: istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoon 125,000 markkaa sekä Kivelän istutusten kunnossapitoon 2,000 markkaa, Eläintarhan urheilukentän järjestysmiehen palkkaukseen 1,050 markkaa, mainitun urheilukentän kunnossapitoon 1,000 markkaa, Kaisaniemen tenniskentän samoin 1,500 markkaa, Punanotkon leikkikentän samoin 500 markkaa ja Haapaniemen urheilukentän samoin 800 markkaa, kaupunginpuutarhan asuinrakennusten polttoaineisiin 1,500 markkaa, kaupunginpuutarhan erinäisten huoneistojen lämmitykseen ja siivoamiseen 400 markkaa, samoin valaistukseen 175 markkaa, talvipuutarhan kunnossapitoon 7,000 markkaa, kaupunginpuutarhan tallipalvelijaston palkkauksia, tallin rehuja y. m. varten 6,600 markkaa, Alpin kunnossapitoon 1,500 markkaa, vanhempain nurmien ja käytävien uudistamiseen 4,500 markkaa, kaupungin istutuksiin tarvittavan mullan valmisteluun 3,500 markkaa, lannan ostamiseksi hyötylavoihin 650 markkaa, kaupungin vesilintujen hoitokustannuksiin 1,000 markkaa, työkalujen ostoon ja korjaukseen 2,500 markkaa, vesipostien laittamiseksi eräisiin kaupungin istutuksiin 1,000 markkaa, aitain kunnossapitoon 5,000 markkaa, puistosohvain korjaukseen 3,000 markkaa, kaupungin kaikissa istutuksissa, kasvihuoneissa y. m. kulutetun veden korvaukseksi 18,000 markkaa sekä neljän puistovartijan palkkaamiseksi 3,100 markkaa eli siis kaikkiaan 191,275 markkaa.

Määräraha

Tehdyn hakemuksen johdosta ja rahatoimikamarin ehdotuksen

1) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 15 p. 8 §.

mukaisesti myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Helsingin hiihtoklubille 1,000 markan määrärahan Alppilan viereisten hiihtomäkien tarpeelliseen korjaukseen, ja tuli klubin tehdä kamarille tili varain käyttämisestä.

Alppilan viereisten hiihtomäkien korjaukseen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan toukokuun 26 päivänä 1910 päättänyt ²⁾ hankkia rahatoimikamarin ja kaupunginasemakaavatoimikunnan lausunnon puutarhalautakunnan valtuustolle tekemästä Eläintarhanalueen järjestämisehdotuksesta, antoivat kaupungin yleisten töiden hallitus kirjelmässä ³⁾ tammikuun 17 päivästä 1913 ja rahatoimikamari kirjelmässä ³⁾ huhtikuun 6 päivästä 1914 semmoisen lausunnon. Hallitus lausui asiasta m. m. seuraavaa:

Keskuspuiston laittaminen Helsinkiin.

Kun hallitus oli saanut tehtäväkseen ne toimet, mitkä aikaisemmin kuuluivat kaupunginasemakaavatoimikunnalle, oli hallitus tarkastanut edellä mainittua suunnitelmaa. Ehdotuksesta eräviä mielipiteitä oli kuitenkin ilmaantunut hallituksessa, joka sentähden oli laadituttanut kirjelmän oheisen piirustuksen, jossa esitettiin ne muutokset, joita oli pidetty asianhaaran vaatimina aikaisempaan ehdotukseen. Kun puutarhalautakunnan laatimassa puiston järjestämissuunnitelmassa, jonka hallitus oli pääpiirteissään hyväksynyt, ei osotettu varmaa rajalinjaa, mihin puisto ulottui pohjoisessa, eikä myöskään miten puistoalue liittyisi sitä pohjoisessa ja lännessä rajoittaviin kaupunginosiin, oli hallitus täydentänyt ehdotusta teettämällä myös pohjoisessa lähinnä puistoaluetta sijaitsevain kaupunginmaiden kaupunginasemakaavajaoituksen, jossa samalla oli otettu huomioon tarpeellisen yhteyden aikaansaaminen puiston ja Meilansin uuden kaupunginosan välille. — Mitä ehdotukseen kokonaisuudessaan tuli, ei hallitus ollut ryhtynyt muihin huomattaviin muutoksiin, kuin että jotkin pienemmät, puiston yksityiskohtaista jaoitusta osottavat tiedot oli poistettu erittäinkin sitä seikkaa silmällä pitäen, että niiden tarpeellisuus ei ollut nykyään arvattavissa, sekä että Läntisen viertotien puoleinen puiston suuaukeama oli muodostettu aivan toisin kuin puutarhalautakunnan ehdotuksessa. Tärkeimpänä syynä viimeksi mainittuun muutokseen oli, että hallitus halusi aikaansaada monumentaalisen suuaukeaman, jommoista pintamuodostuskin näytti kehottavan laatimaan, ja samalla aukaista välittömiä yhteyksiä puiston keskeisten osain kanssa. — Hallitus ei ollut katsonut olevan ehdottaminen teitä niin huomattavan leveiksi, kuin puutarhalautakunnan piirustuksesta näkyi, koska hallitus oli sitä mieltä, että eri teiden keskinäistä suhdetta liikenneväylinä tuskin vielä voitiin ratkaista ja että, jos jokin tie vastedes havaittiin

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 24 p. 34 §. — ²⁾ Ks. 1910 vuod. kert. siv. 72 ja seur.

— ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33.

liian kapeaksi, sitä kävi helposti levittäminen. — Lisäksi oli puutarhalautakunnan ehdotuksesta poikettu, mikäli koski Töölönlahden ympäristön järjestämistä ja rajoja. Lähimpänä syynä tähän muutokseen oli ollut että, samalla kun hallitus oli ottanut varteen lahden sekä itä- että länsipuolella tarpeelliset kulkuväylät, oli myös otettu huomioon valtionrautateiden tarvitsema Töölönlahden rajakkaisten osain täyttämällä hankittu lisätila. Ettei valtionrautateiden vastainen alue, mikäli oli puhe sen länsirajasta, vielä voinut tulla lopullisen toimenpiteen esineeksi kaupungin puolelta, oli sitä luonnollisempaa, kun esillä olevan suunnitelman oli tältä kohden katsottava ainoastaan osottavan, mihin rajaan asti kaupunki voi tyydyttää valtionrautateiden laajennustarvetta. Näytti sentähden suotavalta, että lahden ympäristöä ei ryhdyttäisi järjestämään, ennenkuin täysi selvyys oli saatu valtionrautateiden todellisesta tilantarpeesta. — Muuten tämän enempää käymättä yksityiskohtiin, katsoi hallitus olevan puutarhalautakunnan ehdottamaan uuden laajemman urheilukentän eli „stadionin“ paikkaan nähden huomauttaminen, että Eläintarhassa oleva ja koko alaltaan tasotettu suuri urheilukenttä täytti kaikki vaatimukset, joita kävi asettaminen kansainvälisiä urheilutarkoituksia varten aiotulle paikalle ja että siis toisen tuollaisen kentän laittaminen puheenalaiselle puistoalueelle oli tarpeeton.

Koska tätä suunnitelmaa oli kaikissa pääkohdissaan katsottava ainoastaan Eläintarhan vastaisessa järjestämisessä ja suunnitelmanmukaisessa kehityksessä noudatettavaksi ohjelmaksi sekä kun puistoaluetta pohjoisessa rajoittavain, kaupungin omistamain maiden kaupunginasemakaavajaoitus samoin kuin pääkulkuväyläin suuntakin olivat puiston vastaisen laajuuden varassa, esitti hallitus m. m., että suunnitelmassa osotettu alue vastedes varattaisiin Helsingin vastaisen keskuspuiston paikaksi sekä että puisto laitettaisiin pääasiallisesti esillä olevan ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin niin että yksityiskohtainen suunnitelma oli kussakin eri tapauksessa alistettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ennen töiden aloittamista.

Rahatoimikamari puolsi edellä mainitussa kirjelmässään kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotusta hyväksyttäväksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

että edellä mainitussa asemakaavassa osotetut Kaisaniemen, Hakasalmen, Hesperian, Eläintarhan ja Greijuksen metsämaiden eteläosan käsittävät alueet on varattava vastaisen keskuspuiston paikaksi; sekä

että puisto järjestetään pääasiallisesti kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin niin että

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 8 §.

kunkin eri alueen yksityiskohtaiset suunnitelmat on alistettava kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja hyväksyttäviksi.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti 1) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,500 markkaa Kallion Viidennen linjan viereisten istutustöiden loppuun saattamiseen.

Määrärahoja
istutusten y. m.
laittamiseen.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön myönsi 2) kaupunginvaltuusto istutusten y. m. laittamiseen seuraavat määrärahat, nimittäin: Engeltorin istutustöiden loppuun saattamiseen 10,000 markkaa, Eläintarhan lammikkojen ja niiden viereisen paikan lopulliseen järjestämiseen 6,400 markkaa, Kaisaniemen tasotus- ja istutustöiden jatkamiseen 14,200 markkaa sekä kelkkaratain järjestämiseen 3,000 markkaa eli siis yhteensä 33,600 markkaa.

Kirjelmässä 3) toukokuun 28 päivästä lähetti rahatoimikamari valtuustolle Suomen voimistelunopettajaliiton kamariin antaman, kaupunginvaltuustolle osotetun kirjotuksen, jossa liitto esittämillään syillä anoi, että valtuusto ruumiillisen kasvatuksen edistämiseksi pääkaupungissa menetteli siin:

Määräraha
leikkinjohtaja-
tarten, opetta-
jain ja opetta-
jatarten aset-
tamiseksi
leikki- ja urhei-
lukentille.

että ruumiillisen kasvatuksen alan ammattimiehille valmistet-
tasiin tilaisuus uusien leikki- ja urheilupaikkain järjestämistä,
uudesti muodostamista ja käyttämistä koskevissa asioissa saada toi-
vomuksensa esitetyiksi ja huomioon otetuiksi;

että kysymys Kaisaniemen puiston käyttämisestä otetaan, ennen-
kuin siihen pannaan suuria summia, uudelleen käsiteltäväksi esiin-
tuotuja näkökohtia huomioon ottaen;

että kunnan voimisteluhuoneita tai leikkien harjotushuoneita
rakennetaan, samoin kuin muissa maissa on tavallista, urheilu- ja
leikkikenttään vierelle tahi läheisyyteen;

että jollekin sopivilla ominaisuuksilla varustetulle henkilölle
hankitaan kaupungin kustannuksella tilaisuus sellaisen ammatti-
taidon saamiseen, että hän nykyaikaisella ja järkipäisellä tavalla
voi johtaa kaupungin urheilu- ja leikkipaikkain rakentamista ja
kunnossapitoa; sekä

että kasvatusopillisesti sivistyneitä kunnan urheilun- ja leikkien-
johtajia sekä järjestysmiehiä ja -naisia asetetaan iltapäivin johta-
maan ja valvomaan kentillä tapahtuvia harjoituksia.

Rahatoimikamari, joka oli asiasta hankkinut kaupungin yleisten
töiden hallituksen lausunnon, esitti edellä mainitussa kirjelmässä:

että kaupunginvaltuusto, hyväksyen ne valmistavat toimenpi-
teet, joihin rahatoimikamari ja kaupungin yleisten töiden hallitus
jo olivat ryhtyneet osin uusien leikki- ja urheilupaikkain aikaan-

1) Valt. pöytäk. jouluk. 15 p. 10 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §. —

3) Valt. pain. asiakirj. n:o 50.

saamiseksi, osin jo järjestettyjen istutusten valmiiden suunnitelmain uudistamiseksi, päättäisi, ettei voimistelunopettajaliiton edellä mainittu esitys nykyään aiheuta muuta toimenpidettä kuin että Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1913 vuoden voittovaroista annetaan 5,000 markkaa liiton käytettäväksi sillä ehdolla, että liitto kesällä 1914 kaupungin leikki- ja urheilukentille asettaa tarpeellisen määrän leikkien johtajattaria, opettajattaria ja opettajia; samoin kuin

että liiton tulee rahatoimikamariin antaa tili varain käytöstä sekä ehdotuksia vastaisiksi toimenpiteiksi tähän kuuluvissa asioissa.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Rauennut
kysymys
alueen osotta-
misesta eräitä
urheiluhaaroja
varten.

Kirjelmässä ²⁾ huhtikuun 6 päivältä mainitsi rahatoimikamari, että se Suomen kenttäratsastusklubin tekemän, sopivan ratsastusradan paikan osottamista tarkoittavan esityksen johdosta oli antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi tehdä lopullisen ehdotuksen laajemman, erinäisiä urheiluhaaroja ja etusijassa kenttäratsastusta ja ravikilpailuja varten sopivan alueen järjestämisestä. Tämän johdosta oli hallitus esittänyt, että eräs Guntähden länsiosassa sijaitseva ja Pakaaseen rajoittuva, noin 18 hehtaarin laajuinen alue varattaisiin paikaksi, johon laitettaisiin ratoja kenttäratsastusta sekä ravi- ja muuta urheilua varten, minkä ohessa hallitus oli maininnut ehdotuksen toteuttamisesta olevan kustannuksia kaiken kaikkiaan 329,000 markkaa, josta määrästä ratain osalle tulisi 192,000 markkaa. Omasta puolestaan olisi rahatoimikamari kylläkin voinut yhtyä hallituksen ehdotukseen puheenalaisen alueen varaamisesta vastamainittuun tarkoitukseen. Mutta toiselta puolen näytti tarpeettomalta jo nyt varata tuollaista aluetta, kun kaupungilla ei ollut lähivuosina tilaisuutta panettaa sitä kuntoon. Tarkoitukseen tarvittavaa melko suurta rahamäärää, neljäntäsataatuhatta markkaa, ei varmaankaan kävisi paneminen menosääntöön useammallekaan vuodelle jaettuna, niin kauan kuin useita pakottavampia tarpeita oli täyttämättä. Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kysymys alueen osottamisesta Guntähdestä erinäisiä urheiluhaaroja, etusijassa kenttäratsastusta ja ravikilpailuja varten, saisi toistaiseksi raueta.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen 27 äänellä 19 vastaan, jotka kannattivat ehdotusta että rahatoimikamarin käskettäisiin antaa valtuustolle ehdotus puheena olevan alueen käyttämisestä ratsastusurheilun tarpeisiin.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto

Määrärahoja
puhtaanapito-
laitosta varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 9 p. 48 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — ³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 12 p. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 28 p. 15 §.

käyttövaroistaan 3,600 markan määrärahan Malmilla sijaitsevalla kaupungin kaatopaikalla olevan purkauslaiturin uudesti rakentamiseen.

Vahvistaessaan 1915 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto puhtaanapitolaitokselle seuraavat määrarahat, nimittäin: tavaravajain puhtaanapitoon ja trallien tapuloimiseen rantasilloille sekä Aleksanterinkadun talon n:o 1 ja Länsirannan talon n:o 10 pihamaiden puhtaanapitoon 8,000 markkaa, kaatopaikkain ja laiturienn kunnossapitoon 6,000 markkaa, vartijain palkkauksiin 7,000 markkaa, mukavuuslaitosten ja käymäläin puhtaanapitoon 23,000 markkaa, mukavuuslaitosten ja käymäläin korjaukseen ja maalaukseen 4,000 markkaa, käymäläin vedenkulutusta varten 6,500 markkaa, kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapitoon 161,100 markkaa, VI kaupunginosan huvila-alueella olevain kaupungin tieosuuksien puhtaanapitoon 11,500 markkaa, XI ja XII kaupunginosassa olevain uusien katujen kaupungille kuuluvain osain puhtaanapitoon 10,200 markkaa sekä XIII ja XIV kaupunginosassa olevain samanlaisten katuosain puhtaanapitoon 13,700 markkaa, keskikaupungin katujen kasteluun 31,500 markkaa, keskikaupungin katujen kasteluun ja Kauppatorin huuhteluun käytetyn veden korvaukseksi 22,000 markkaa sekä viertoteiden puhtaanapitoon 55,200 markkaa, Kaivopuiston viertoteiden samoin 1,000 markkaa, teiden samoin 18,000 markkaa, venesatamain samoin 2,000 markkaa ja jäiden samoin 1,500 markkaa eli siis yhteensä 382,200 markkaa.

Rahatoimikamarin kirjelmässä lokakuun 31 päiväältä tehdyn esityksen johdosta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto Vanhankaupungin putouksen varrella olevan myllyn tammikuun 1 päivästä 1915 luovutettavaksi vesijohtolaitoksen käytettäväksi sekä mainitun laitoksen kirjaanpannun pääoma-arvon sen johdosta korotettavaksi 38,300 markalla.

Vanhankaupungin myllyn luovuttaminen vesijohtolaitoksen käytettäväksi.

Sitä vastoin epäsi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin sen ohessa tekemän esityksen, että valtuusto k. senaatille ilmoittaisi kaupungin etujen vaativan kohdakkoin lopettamaan myllynkäytön, koska semmoista ilmoitusta pidettiin tarpeettomana.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen johdosta, että 72,000 markkaa kaupungille yhtiön 1914 vuoden voittovaroista tulevasta osuudesta myönnettäisiin käytettäväksi Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain yhtiön laitosten voimassapitoon vuonna 1915, myönsi ³⁾ valtuusto yhtiölle mainittuun tarkoitukseen 35,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä aikanansa takaisin

Määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 29 p. 6 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 17 p. 10 §.

— ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 1 p. 17 §.

suoritettavaksi kaupungin osuudesta mainittuja voittovaroja, minkä ohessa valtuusto sen kysymyksen valmistelemiseksi, minkä verran yhtiölle lopullisesti voitaisiin myöntää avustusta edellä mainituista voittovaroista, lähetti asian siihen erikoisvaliokuntaan, jonka valtuusto vastedes asettaisi laatimaan ehdotusta voittovarain jakamiseksi.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan katsastusmiehet. Kaupunginkassan katsastusmiehiksi valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto herra Salingren ja konsuli F. Stockmannin sekä heidän varamiehitkseen herra Ernst Krogiuksen ja pankinjohtaja H. Kihlmanin.

Kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen 1913 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 14 päivältä valtuustolle lähetetty, rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1913 esiteltiin kaupunginvaltuuston tiedoksi ²⁾.

Kertomus kaupungin 1913 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Kirjelmässä huhtikuun 25 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle rahatoimikonttorin laatiman kertomuksen ³⁾ kaupungin 1913 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Tilinpäätös oli yhteenvedettynä seuraava:

Tulot.

Tuloja rahasäännön mukaan	Smk	21,168,091: 96
„ yli rahasäännön	„	1,326,396: 37
Säästöä määrärahoissa	„	925,060: 81
Yhteensä		Smk 23,419,549: 14

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk	21,168,091: 96
„ ylitetty	„	968,238: 92
Vajausta lasketuissa tuloissa	„	264,509: 81
		Smk 22,400,840: 69
Vuoden tulos, ylijäämää	„	1,018,708: 45
Yhteensä		Smk 23,419,549: 14
Edellä mainittu ylijäämä	Smk	1,018,708: 45
siihen lisättynä 1912 vuoden käyttämätön säästö	„	622,940: 22
antaa saldoksi vuodelle 1914	Smk	1,641,648: 67

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 10 p. 6 §. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30.